

Gedeputeerde Staten van Limburg
Cluster Ruimte
Postbus 5700
6202 MA Maastricht

Weert, 1 juli 2025

Onderwerp: Zienswijze Ontwerp Provinciale Omgevingsvisie Limburg
Uw kenmerk: Zienswijze Ontwerp Provinciale Omgevingsvisie Limburg
Ons kenmerk: 2952669 / 2952684

Geacht college van Gedeputeerde Staten,

Van 26 mei tot en met 7 juli 2025 ligt de Ontwerp Provinciale Omgevingsvisie Limburg en het planMER met bijbehorende passende beoordeling ter inzage. Middels dit schrijven maken wij gebruik van de mogelijkheid om onze zienswijze in te dienen.

De Provinciale Omgevingsvisie Limburg (POVI) vormt een cruciaal beleidsdocument waarin de toekomstvisie voor de fysieke leefomgeving van de provincie wordt geschetst. Deze visie biedt een integrale benadering van de ruimtelijke ordening, milieu, mobiliteit, waterbeheer en economische ontwikkeling. Het doel is om een duurzame, leefbare en economische veerkrachtige provincie te creëren die inspelt op de behoeften van haar inwoners, bedrijven en bezoekers.

Van een POVI mogen wij verwachten dat deze duidelijke kaders en richtlijnen biedt voor de ontwikkeling van stedelijke en landelijke gebieden. Het valt ons op dat het abstractieniveau in de visie nogal verschilt; de ene keer wordt er te zeer op detailniveau ingegaan (bijv. bij vrijetijdseconomie), terwijl zij op een ander moment juist te abstract blijft en weinig visie uitdraagt (bijv. bij mobiliteit). Dit gebrek aan consistentie en de ontbrekende integrale benadering maken het moeilijk om een samenhangend en uitvoerend beleid te vormen. Bovendien missen wij een breed gedragen participatieproces waarbij de input van alle belanghebbenden voldoende is meegenomen. Dit vinden wij een grote omissie en legt nu een groot beslag op het ambtelijke apparaat om een reactie te geven. Dit roept vragen op over de haalbaarheid en effectiviteit van voorgestelde plannen.

Het zorgvuldigheidsbeginsel, dat centraal staat in de Awb en de Omgevingswet, vereist dat het bevoegd gezag bij het nemen van besluiten alle relevante feiten en belangen onderzoekt en meeweegt. Dit houdt in dat de overheid zorgvuldigheid betracht en aandacht besteedt aan de voorbereiding van besluiten. Met verwijzing naar deze zienswijze kunnen wij met recht zeggen dat de ontwerp-POVI in strijd is met het zorgvuldigheidsbeginsel en dat betreuren wij ten zeerste.

Regionale afstemming

De ontwerp Provinciale Omgevingsvisie Limburg is binnen de beperkt beschikbare tijd zo goed mogelijk afgestemd met de gemeenten in Noord- en Midden-Limburg. Door de enorme tijdsdruk die u op het proces heeft gezet, heeft echter geen centrale besluitvorming plaatsgevonden op het niveau van Noord- en Midden-Limburg. Elke gemeente heeft zelfstandig een afweging gemaakt welke regionale opmerkingen zij opneemt in haar zienswijze. Aanvullend hebben wij onze eigen zienswijzen m.b.t. beleid en/of kaartmateriaal hieraan toegevoegd. Het bestaat uit 'hoofdpunten algemeen' en een 'opmerkingen inhoudelijk'.

Artikel 217-a onderzoek 'Regie met ruimte'

In het algemeen constateren wij dat u met de ontwerp-POVI '25 niet handelt conform de adviezen uit het recent vastgestelde onderzoek 'Regie met ruimte'. Op 25 februari 2025 is het onderzoeksrapport "Ruimte met regie" (artikel 217a-Provinciewet, onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door GS gevoerde beleid) naar Provinciale Staten verzonden. Dit onderzoek is specifiek gericht op de positionering van het provinciebestuur bij de inpassing van ruimtelijke ontwikkelingen en transities in het ruimtelijke domein.

Het onderzoek formuleert drie belangrijke adviezen:

- 'Leg de puzzel': de ruimtedruk vraagt om een lange termijnvisie en het maken van ruimtelijke keuzen.
- 'Mix op maat': maak keuzen in de in te zetten instrumenten en de rolverdeling tussen provincie en gemeenten. GS schrijven in de aanbestedingsbrief dat subsidiariteit en proportionaliteit conform de Omgevingswet de basis vormen: de provincie is pas aan zet als er sprake is van een provinciaal belang én het moet duidelijk zijn dat een effectieve en efficiënte behartiging van dat provinciale belang niet aan een of meer gemeenten kan worden overgelaten.
- 'Regie in verbinding': de Omgevingswet vormt de basis, waaronder de beginselen: "vertrouwen" en "decentraal tenzij". Het zijn de gemeenten die primair een rol hebben in het fysiek domein. De provincie stemt haar keuze voor de inzet van het provinciaal instrumentarium hierop af.

Als gemeente onderschrijven we bovengenoemde adviezen. Zij komen voort uit wetgeving, waaronder de Omgevingswet, en de bestaande rolverdeling tussen overheden.

De ontwerp-POVI'25 formuleert op nagenoeg alle thema's provinciale ambities en belangen. Wij constateren dat de provinciale belangen in de meeste gevallen niet concreet zijn geformuleerd en daarmee veel overlap hebben met de gemeentelijke belangen bij die onderwerpen. Onderzoek of monitoringgegevens waaruit blijkt dat gemeenten genoemd belang niet goed behartigen, worden niet door de provincie Limburg toegelicht. Ook ontbreekt het aan criteria waarmee het provinciaal belang kan worden geduid, bijv. 'de ruimtelijke ontwikkeling is van bovenlokaal belang', 'gaat over gemeentegrenzen heen'. U doet op deze manier geen recht aan door u zelf benoemde beginselen van subsidiariteit, proportionaliteit en 'decentraal tenzij'. Wij verzoeken u alle genoemde provinciale belangen concreet te formuleren, door per provinciaal belang rollen, taken en verantwoordelijkheden te benoemen van de provincie, maar ook die van de gemeenten vanuit hun rol als 'eerste overheid' richting inwoners en bedrijven.

Doorlopen proces van afstemming en samenwerking

Het proces om te komen tot een ontwerp-POVI'25 stond vanaf de start van het proces onder (tijds)druk. Ambtelijk en bestuurlijk is dat gedurende het proces regelmatig opgemerkt. Hierbij willen we enkele punten benadrukken:

- Bestuurlijk overleg lijkt er enkel op gericht te voldoen aan het procesvereiste dat er over zaken gesproken is:
Een werkwijze zoals met de ontwerp-POVI doet op geen enkele wijze recht aan de bedoeling van afstemming. Namelijk het verbeteren van onze aanpak van opgaven, ieder vanuit de eigen rol en verantwoordelijkheid. Daarmee wordt een effectieve aanpak van oplossingen door te werken als één overheid ernstig te kort gedaan.
- U schrijft als PS nog in februari in het art. 217a- onderzoeksrapport over "Regie in verbinding – een intrinsieke grondhouding van vertrouwen richting gemeenten als 'eerste overheid':

Dit wordt in woorden erkend, maar in de conceptteksten en bestuurlijke afstemming van de ontwerp-POVI zowel op proces als inhoud wordt hier niets mee gedaan.

- Een niet afgestemde POVI en verordening kan geen basis vormen voor de uitvoering van lokaal ruimtelijk beleid:
Wij vertrekken vanuit uw rapport waarin u stelt dat de gemeente het 'vertrouwen verdient als eerste overheid' en dat er beperkingen zijn t.a.v. het provinciaal belang. Het provinciaal belang is in de conceptteksten vaak onduidelijk en niet gemotiveerd. Waar in de toekomst lokaal en provinciaal beleid conflicteren zullen wij op casusniveau belangen moeten wegen, waaronder begrepen de strijdigheid tussen lokale en provinciale belangen.
- Herstel van vertrouwen is noodzakelijk en is mogelijk via een bestuurlijke lus, te weten een gedegen proces van bestuurlijke afstemming van de zienswijze en zienswijzereactie: Wij gaan ervanuit dat, ter voorkoming van conflicterend lokaal en provinciaal beleid, er ingestoken wordt op het bereiken van consensus.

Ontwerpende Onderzoeken Noord- en Midden-Limburg

In 2021 hebben de regio's Noord en Midden, afzonderlijk van elkaar een zienswijze ingediend op de ontwerp-POVI'21. Eén van de hoofdopmerkingen was dat de provincie Limburg in haar omgevingsvisie geen (structurele) keuzen maakt. Het antwoord van de provincie daarop was: laten we samen ontwerpende onderzoeken uitvoeren om te komen tot structurele keuzen.

In de periode 2023-2024 zijn ontwerpende onderzoeken uitgevoerd in alle drie de Limburgse regio's. Daarbij is geanticipeerd op de uitkomsten van vergelijkbare trajecten zoals het "Zich ontwikkeld NOVEX-perspectief 2050 (ZON2050)" voor de Peel waar de provincie Limburg (mede)opdrachtgever was. Door direct betrokkenen worden deze onderzoeken als zeer waardevol ervaren en beschouwd als belangrijke bouwstenen voor (omgevings)visies van alle overheden.

Gelet op de aanleiding en de goede samenwerking tussen provincie Limburg en de gemeenten, gedurende de diverse onderzoeken, was de verwachting dat deze onderzoeken een grote rol zouden spelen in het visietraject. En misschien hebben ze dat ook gedaan, maar hierover heeft nooit het expliciete gesprek met de gemeenten plaatsgevonden. Een gemiste kans en wederom een bevestiging dat snelheid belangrijker wordt gevonden dan zorgvuldigheid, samenwerking en draagvlak.

GROEIOPGAVE WEERT-NEDERWEERT

Met Limburg Centraal wordt de positie van Weert erkend in de verstedelijkingsopgave van Limburg. Toch vragen wij speciale aandacht voor onze groeiopgave. Weert en Nederweert in het bijzonder, heeft een unieke positie binnen de provincie Limburg. Onze gemeenten liggen op een kruispunt van belangrijke economische, infrastructurele en landschappelijke verbindingen. Dit brengt zowel kansen als uitdagingen met zich mee, die wij bij u willen adresseren en die om keuzes vragen. Wij vragen u te kiezen voor de groeipotentie en daaraan gekoppelde opgaves in Midden-Limburg, zoals wij ook in onze colleges en gemeenteraden gedaan hebben.

Weert en Nederweert liggen op slechts 16 minuten treinen van Eindhoven en vormt met ca. 125.000 inwoners het hart van een verzorgingsgebied in Limburg, België én Noord-Brabant. De gemeenten zijn cultureel gezien Limburgs, maar tegelijkertijd in toenemende mate onderdeel van het Daily Urban System van de naburige Brainportregio. Het aantal innovatieve bedrijven, woningzoekenden, forenzen in de file, en de energievraag in de gemeente nemen problematische vormen aan als gevolg van de uitdijende Brainportregio. Er is gemeentelijke en provinciale actie nodig om op een goede manier ruimte te blijven bieden aan de vraag en tegelijkertijd te zorgen dat onze gemeente voor eigen burgers en bedrijven haalbaar, betaalbaar en leefbaar blijft. Landelijk beleid sluit bij deze actie niet aan omdat het uitgaat van een duidelijke grens tussen Limburg en de Brainport. Die provinciegrens zit inwoners en bedrijven aan beide kanten in de weg.

Onze strategische ligging aan de rand van de Brainportregio Eindhoven vraagt om een integrale aanpak op het gebied van wonen, werken en mobiliteit. De groei van Brainport biedt niet alleen kansen voor economische ontwikkeling in Limburg als geheel, maar brengt ook uitdagingen met zich mee die vragen om een proactieve én flexibele houding. Wij pleiten daarom voor extra uitbreidingsruimte voor woonwijken en bedrijventerreinen, zodat Midden-Limburg, en dan specifiek

Weert en Nederweert, planmatig kan groeien en kan bijdragen aan het opvangen van de ongecontroleerde en toenemende druk uit Zuid-Oost-Brabant.

Op onderdelen lezen wij de verbinding terug in de ontwerp Provinciale Omgevingsvisie Limburg maar deze is onvoldoende vertaald naar de daadwerkelijke opgave en uitdagingen waar we voor staan. Wij vragen u deze regionale uitdaging met zijn eigen dynamiek sterker te verankeren in de POVI en samen met ons de opgave op te pakken.

Voor Weert vragen wij expliciet uitbreidingsruimte voor de aanleg van nieuwe bedrijventerreinen en woonwijken rondom Weert en Stramproy inclusief benodigde infrastructuur voor de ontsluiting van deze gebieden en verbindingen met bestaande gebieden.

HOOFDOPMERKINGEN ALGEMEEN

- Beleid kent altijd lacunes, onduidelijkheden of er is sprake van compleet nieuwe ontwikkelingen. Om in die gevallen toch tot afweging en besluitvorming te kunnen komen is het belangrijk om te beschikken over algemene uitgangspunten. In de ontwerp-POVI betreft dat de Limburg principes in hoofdstuk 2. Wat wij missen is een verwijzing naar de principes van de Omgevingswet en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.
- Provinciale belangen zijn veelal zeer algemeen geformuleerd. Daardoor is er sprake van veel overlap met de gemeentelijke belangen. Het ontbreekt per provinciaal belang aan een beschrijving in taken, rollen en verantwoordelijkheden.
- De ontwerp-POVI kent meer dan 100 kaarten en er zijn een groot aantal ambities, waarden en belangen beschreven. De meeste waarden en belangen zijn sectoraal beschreven. In de gemeentelijke uitvoeringspraktijk zullen deze ambities, waarden en belangen integraal moeten worden afgewogen op locatieniveau. Meestal lokaal door b&w en/of gemeenteraad, en soms interbestuurlijk. Op dit moment ontbreekt het aan een gedeeld beeld en/of aan een methode of proces, hoe relevante afwegingen worden gemaakt en gemotiveerd.
- In de paragraaf 'doorlopen proces' hebben wij al opgemerkt dat de afstemming met gemeenten niet zorgvuldig heeft plaatsgevonden. Beleidsmatig schuurt het tussen het al vastgestelde gemeentelijk beleid en het ontwerpbeleid in de POVI.
- In de Omgevingswet wordt de beleidscyclus geïntroduceerd: visie -> uitvoering -> toezicht & handhaving -> monitoring. Wij constateren dat monitoring onvoldoende aandacht krijgt in de ontwerp-POVI. Dat betreuren wij zeer omdat juist op dat vlak de provincie Limburg enorme meerwaarde kan hebben, mits de monitoring samen met de gemeenten wordt georganiseerd. Het samen ontwikkelen van beeld- en oordeelsvorming vormt de basis voor vervolgbesluitvorming.
- Wij waarderen dat de ontwerp-POVI (weer) gebruik maakt van kaartmateriaal. De kwaliteit van het kaartmateriaal verschilt sterk omdat veel kaarten 'automatisch' zijn gegenereerd op basis van input vanuit verschillende databronnen. Over deze input heeft aan de voorkant geen afstemming met gemeenten plaatsgevonden. Onduidelijk is welke data is gebruikt, of welke afwegingen zijn gemaakt om te komen tot kaartmateriaal, of bekeken is waar kaartlagen tegenstrijdig zijn en of het niet mogelijk is om kaartlagen samen te voegen. Gelet hierop is een algemene disclaimer m.b.t. kaartmateriaal noodzakelijk; de werkelijke situatie in het veld is leidend bij de beoordeling van cases, met uitzondering van die situaties waarin de daadwerkelijke situatie het gevolg is van illegaal handelen.

LIMBURGS OFFENSIEF STIKSTOF

Parallel aan het proces van de POVI loopt het proces Limburgs Offensief Stikstof (LOS) waarin wordt voorgesorteerd op mogelijke aanpassingen die in de POVI worden vastgelegd. Wij waarderen de voortvarendheid waarmee de provincie dit thema oppakt, echter de manier waarop roept wel vragen en weerstand op. De doorlooptijd van het LOS is zo strak en snel dat het voor ons ondoenlijk is de aanpak goed te kunnen doorgronden en onderling te kunnen afstemmen. Het is totaal niet duidelijk welke maatregelen er nodig zijn om de vergunningverlening los te trekken. Daarnaast is volstrekt onduidelijk op basis van welke kengetallen provincie gaat monitoren. Zo zijn de effecten van de regelingen MGA1 en LBV/LBV+ in zijn geheel niet meegenomen. In hoeverre gaan de LOS-projecten daadwerkelijk stikstofwinst opleveren en gaat dit de vergunningverlening lostrekken voor het stedelijk gebied? Voor Weert is het cruciaal dat de vrijgekomen stikstofruimte ook lokaal benut kan worden. Door de korte doorlooptijd ontbreekt de samenhang, waardoor de aanpak van stikstof en de agrarische sector slechts sectoraal wordt benaderd. Doordat beide processen onder stoom en kokend water worden doorlopen is het voor ons lastig om de POVI en de LOS in samenhang te bekijken om zo de implicaties goed te doorgronden en zoek daarbij ook

de afstemming met NOVEX de Peel. Gebruik meer de waarde van samenwerking met de gemeenten. Gemeenten kennen het gebied, de mensen en de ondernemers het beste. Wij verzoeken u de participatie te verbeteren en de samenwerking met de gemeenten op te zoeken om de integraliteit tussen beide producten te waarborgen.

OPMERKINGEN INHOUDELIJK

Opmerkingen ten aanzien van het kaartmateriaal

- Op maandag 30 juni heeft de provincie een tekenatelier voor de POVI georganiseerd. Het tekenatelier ging over de zoneringen. Uit dit atelier bleek dat verschillende gemeenten een eigen interpretatie hebben over deze zoneringen en dat de provincie hier geen eenduidig antwoord op had. Wij maken ons dan ook ernstige zorgen over wat er nu in de POVI gaat landen. Wij constateren hier dat er meer tijd nodig is om duidelijkheid te krijgen bij provincie, gemeenten maar ook externe partijen over deze zonering. Hoe zorgt de provincie dat de zoneringen eenduidig geïnterpreteerd wordt? Dit is nu absoluut niet het geval.
- De term 'verwevingsgebied' is verwarrend, 'verwevingsgebied' is ook een term in ruimtelijke plannen. Hier ligt een relatie met verbod op nieuwvestiging of omschakeling naar IV, de gebieden zijn veel groter dan nu op de kaart zijn aangegeven. Graag andere term voor gebruiken, bijv. 'overgangsgebied'. Wij verzoeken u om dit aan te passen om verwarring te voorkomen.
- Zonering 'verwevingsgebied' ter plaatse van volledige bestemmingsplan 'Bocholterweg 136' wijzigen in 'landelijke kernen';
- Zonering 'verwevingsgebied' ter plaatse van volledige bestemmingsplan 'Bergsheisteeg' wijzigen in zonering 'landelijke kernen';
- Zonering 'verwevingsgebied' ter plaatse van volledige bestemmingsplan 'Lambroek-Stramproy' wijzigen in zonering 'landelijke kernen';
- Zonering 'verwevingsgebied' ter plaatse van volledige bestemmingsplan 'Veldstraat 73' wijzigen in zonering 'landelijke kernen';
- Zonering voor zoekgebieden grootschalige zon-pv ligt o.a. over het dorp Altweerterheide. Graag verwijderen. Kleuren in legenda t.a.v. zon zijn niet te onderscheiden, graag aanpassen.

H2 - Opgaven en ambities

- Wij hebben waardering voor uw bijdrage aan de Ontwerpende Onderzoeken. De daarin opgenomen en doorvoelde gebiedsdifferentiatie (in combinatie met de beleidsuitwerking) zien wij echter volstrekt onvoldoende terug in de ontwerp-POVI. Zo is bijvoorbeeld de kaart "Algemene zonering" met bijbehorende beleidsteksten zeer generiek en doet deze geen recht aan de lokale omstandigheden. Wij verzoeken u dit te herstellen.
- Bij een goed vestigingsklimaat hoort niet alleen een passend woningaanbod, maar ook een aantrekkelijk voorzieningenniveau. Wanneer het gaat over het aantrekken van jongeren of kenniswerkers wordt nu te eenzijdig naar het woningaanbod gekeken, maar het gaat om het totaalplaatje waar voorzieningen ook een belangrijk onderdeel van uit maken. Wij verzoeken u dit aan te scherpen.
- Goed om te lezen dat de provincie net als de gemeente Weert kiest voor een zonering van het landelijk gebied om daarmee duidelijkheid te geven wat wel of niet kan. Wij willen benadrukken dat op onderdelen nog het nodige onderzoek moet worden zoals bijv. de begrenzing. In de (beleidsmatige) uitwerking van deze zonering zien wij dat daar nog een slag op gemaakt moet worden. Zo is de kaart "Algemene zonering" in combinatie met de beleidsuitwerking onvoldoende gericht op lokale gebiedskarakteristieken, identiteit c.q. lokale situatie. Wij verzoeken u, in de lijn van het ontwerpend onderzoek, meer differentiatie te bieden. Daarnaast loopt in Weert een pilot waarbij we in gesprek gaan met de omgeving en waarin we onderzoeken wat de juiste begrenzing van de verschillende zoneringen moet zijn. Wij nodigen de provincie van harte uit om daarbij aan te sluiten om dit gezamenlijk te onderzoeken.
- Afgezien van fouten in de kaart "Algemene zonering" menen ook wij dat in "Primair Landbouwgebied" landbouw de dominante functie is. Natuurlijk streven wij naar een gezonde en toekomstbestendige landbouwsector. De conclusie die u hieraan verbindt, dat hier in beginsel geen ruimte is voor hergebruik van vrijkomende agrarische bebouwingen (VAB's) en bouw kavels voor niet agrarische functies gaat ons echter veel te ver. Verloedering en ondermijning liggen dan op de loer. Daarnaast tast het de leefbaarheid van het landelijke gebied aan. Wij verzoeken u, afhankelijk van de concrete situatie (zie hierboven), voldoende ruimte te bieden voor alternatief hergebruik (maatwerk) waarbij de mogelijkheden voor de landbouw niet belemmerd worden.

- Opgaven voor natuur en landschap: Hier staat beschreven wat we moeten doen voor natuur & biodiversiteit, Natura2000, stikstof, klimaatadaptatie, etc. Als we e.e.a. willen behouden, moeten we deze beschermen, met zorg beheren en waar nodig herstelmaatregelen nemen. Dat is prima maar sluit niet aan bij de laatste alinea: "Echter, voor het behouden en herstellen van natuur en biodiversiteit, niet-versnipperde natuur, bos en landschapselementen is ruimte nodig. Daarmee concurreert natuur met de toenemende ruimtevrage vanuit andere functies, zoals landbouw, wonen, energieopwekking, recreatie en stedelijke economie." Natuur als concurrent weg te zetten is geen terechte constatering. Je zou eerder kunnen stellen dat natuur de katalysator is om Nederland van het slot te krijgen. Door de natuurwaarde weer op orde te brengen, creëren we juist ruimte voor andere ontwikkelingen. Ook dit kan gezien worden als een soort systeemwerking: zonder systeemherstel blijft het "pleisters plakken". Daarnaast missen wij de opgave voor systeemherstel van het bodem en watersysteem als onderdeel van de opgave natuur en landschap (bv. bij natte natuurgebieden). Wij verzoeken u dit aan te passen en te nuanceren.
- "De natuur concurreert....": is het niet eerder andersom? (de natuur was er al; die andere functies groeien, dus die concurreren met de toenemende ruimtevrage van andere functies). Nu wordt natuur bijna weggezet als 'veroorzaker' van het ruimteprobleem. In de 2e alinea staat het veel beter verwoord. Wij verzoeken u dit aan te passen.
- We hebben in Limburg te maken met een groene en grijze druk (het wegtrekken van jongeren en een toenemende ouder wordende bevolking), welke geldt als één van de grootste uitdagingen voor Limburg. Wij verzoeken dit toe te voegen en te onderbouwen hoe de provincie hierop gaat anticiperen.
- Conclusie dat het bevorderen van doorstroming op de woningmarkt de grootste uitdaging is, is niet in alle regio's hetzelfde. Ook het aantrekken van nieuwe inwoners is voor de groeiopgave een belangrijk aandachtspunt voor de woningvoorraad. Hier zou al een betere link moeten liggen met Limburg Centraal zoals bijv. ook in 2.2.7 gedaan wordt. Wij verzoeken u dat aan te passen.
- Het is onduidelijk welk economisch profiel de provincie nastreeft. De uitdagingen staan goed beschreven maar het is onduidelijk waar de provincie voor gaat. En welke ruimtelijke consequenties dit met zich meebrengt. Hier missen de grensoverschrijdende uitdagingen van bijv. Brainport welke leiden tot verschillende dynamieken binnen de provincie. Wij verzoeken u dit aan te passen en oog te hebben voor de verschillende dynamieken binnen de provincie en hierop te anticiperen.
- "Op tal van plekken in de vorm van een 'straatje erbij' en in een aantal gevallen in de vorm van uitleglocaties." Omschrijving uitleglocaties is te vaag en gaat zo tot discussie leiden. Wij verzoeken u om dit aan te scherpen.

H3 – Hoe gaan we onze ambities realiseren?

- Wij hebben de indruk dat u uitgangspunten van de Omgevingswet onvoldoende en/of onjuist tot uitdrukking brengt. De taakverdeling in de Omgevingswet is gebaseerd op het principe van decentraal, tenzij. Dit betekent dat de verantwoordelijkheid voor de fysieke leefomgeving primair ligt bij de gemeenten, tenzij de wet anders aangeeft. U zet de lokale overheid weg als primair operationeel verantwoordelijk en laat onvoldoende ruimte voor lokaal maatwerk. Wij verzoeken u dit aan te passen.
- De Omgevingswet gebruikt de slogan 'van nee, tenzij naar ja, mits'. Daarmee wordt bedoeld op een overheid die niet louter kijkt naar de regels, maar zich verplaatst in de belangen van de burger en met hem/haar meedenkt. De ontwerp-POVI ademt een grote mate van "nee, tenzij" uit terwijl er onvoldoende ruimte wordt geboden voor lokaal maatwerk en meedenken. Wij verzoeken u om ook ruimte te bieden voor lokaal maatwerk.
- De Omgevingswet gaat uit van minder en overzichtelijke regels, meer ruimte voor initiatieven en lokaal maatwerk en vertrouwen als uitgangspunt. De (directieve) wijze waarop de ontwerp-POVI tot stand is gekomen biedt de lokale overheid weinig steun om dit vertrouwen uit te spreken. Het is aan u om een start te maken met het herwinnen van vertrouwen.
- Voorafgaand aan de ter-inzage-legging van de ontwerp-POVI was u erme bekend dat deze vele fouten bevat. U biedt de lokale overheid de gelegenheid daarop tijdens de zienswijzeperiode te reflecteren. Gezien het aantal kaarten en kaartlagen is dat als het zoeken van duizenden spelden in een hooiberg. Wij distantiëren ons daarvan en verzoeken u zorgvuldiger te werk te gaan in afstemming met de lokale overheid en alsnog invulling te geven aan de gevraagde afstemming.
- De naam Groenblauwe landbouwzone wekt de indruk dat het (huidig) landbouwkundig gebruik centraal staat in plaats van de opgave. Wat ons betreft is dit een volledig misplaatste koers omdat in de groenblauwe landbouwzone ook veel andere opgaves landen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de brede beekdalbenadering, ruimte voor waterberging en

natuurontwikkeling langs beken. Wij verzoeken u de opgave centraal te stellen waarbij we zoveel als mogelijk rekening houden met het agrarisch gebruik.

- Binnen de zone Primair landbouwgebied liggen veel deelgebieden waar gemeenten, zo ook in Weert, in de gemeentelijke omgevingsvisie een ander accent en ambities hebben vastgelegd. Voor een deel is dat zelfs al vertaald in omgevingsplannen. De stellige koers dat dit gehele gebied primair voor de landbouw is, legt dus nogal wat beperkingen op die strijdig (kunnen) zijn met het gemeentelijk beleid en lopende gebiedsontwikkelingen (waaronder enkele uitbreidingsgebieden maar ook natuurontwikkeling of de ontwikkeling van een feest- en gedenk bos aan de Gebleektsteeg) waar de oplossing wellicht niet per definitie een landbouwkundige maatregel is. Daarnaast wordt ook een behoorlijke beperking opgelegd aan stoppende agrariërs en agrariërs die een nieuw toekomstperspectief voor willen/moeten opzoeken. Wij verzoeken u om daar rekening mee te houden en hier ruimte voor te bieden.
- In § 3.4.5 is aangegeven dat de begrenzing van het verwevingsgebied nog indicatief is en dat die begrenzing na overleg met de gemeenten geoptimaliseerd wordt in het definitieve POVI. De zone Verwevingsbied doet in veel gevallen geen recht aan de feitelijke situatie (onder andere doordat de begrenzing van het stedelijk gebied op kaart niet actueel is) en wijkt ook vaak af van (min of meer vergelijkbare) overgangszones die in gemeentelijke omgevingsvisies zijn vastgelegd. Wij vinden het onbegrijpelijk dat dit tijdens de zienswijze periode bepaald moet worden dat vanuit de provincie een disclaimer is uitgegaan dat niet alles verwerkt kan worden. Wij verzoeken de provincie om ook na de zienswijze periode de tijd te nemen om te werken aan de juiste begrenzing in overleg met de gemeente. Zo wordt beleid eenduidig gemaakt en gaan initiatiefnemers zich niet beroepen op provinciaal beleid, terwijl dit niet strookt met gemeentelijk beleid.

H4 - Ruimtelijke kwaliteit

- We onderschrijven het belang van ruimtelijke kwaliteit bij het vormgeven van de vele maatschappelijke opgaven en transities. De waarde van ruimtelijke kwaliteit wordt opgehangen aan het vestigingsklimaat en toerisme, cultuur en identiteit, dus de bijdrage aan sociaal-economische positie. We missen de (intrinsieke) motivatie om te werken aan landschappelijke kwaliteit, namelijk het landschap zelf. Wij verzoeken u deze alsnog toe te voegen.
- De vraag is op welke schaal ruimtelijke kwaliteit een provinciaal belang is en of het detailniveau van dit hoofdstuk dan passend is. Geef duidelijk aan voor welk type gebiedsontwikkelingen (opgave, schaal, omvang, etc.) er een provinciaal belang geldt. De voorgestelde motiveringsplicht voor alle nieuwe omgevingsplannen of omgevingsplanactiviteiten gaat ons inziens te ver en leidt alleen maar tot extra onderzoekskosten en onnodige bureaucratie. Wij verzoeken u het provinciaal belang nader te onderbouwen.
- Om de ruimtelijke kwaliteit te duiden worden in de POVI de zogenaamde gebiedspaspoorten geïntroduceerd. Op zichzelf is dit een prima benadering om ruimtelijke kwaliteit in beeld te brengen. Er liggen echter al vele stukken die betrekking hebben op ruimtelijke kwaliteit. Op gemeentelijk niveau, op regionaal niveau (denk aan het ontwerp onderzoek), maar ook op provinciaal niveau (denk aan het Panorama Maasvallei). Uit de tekst blijkt niet dat hier gebruik van wordt gemaakt, maar ook niet hoe de provincie om wil gaan met stukken die al op gemeenteniveau zijn vastgesteld en in gebruik zijn. Wij verzoeken u om duidelijkheid te geven hoe er met de stukken omtrent ruimtelijke kwaliteit dient te worden omgegaan en hoe zich deze tot elkaar verhouden. Wij zien de gebiedspaspoorten vooral als inspiratie en vinden het te ver gaan om dit in de POVI en/of verordening te verankeren.
- In artikel 1.2 Omgevingswet wordt het begrip "omgevingskwaliteit" geïntroduceerd (opvolger van ruimtelijke kwaliteit). De gemeente staat aan de lat om hier invulling aan te geven. Dit kan via de nieuwe commissie omgevingskwaliteit en beleid (zie afdeling 17.2 & artikel 17.9 Omgevingswet). Verplicht is in elk geval het onderdeel Rijksmonumenten en eventueel de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Met dit in het achterhoofd gaat paragraaf 4.4 wel erg ver. Is de provincie van mening dat de gemeentes hierin steken laten vallen? Als dat het geval is: is de omgevingsvisie dan het juiste instrument om hier aandacht voor te vragen?

H5 - Natuur

- Wij zien veel tegenstrijdigheden binnen de verschillende hoofdstukken en missen ambitie en koers voor natuurontwikkeling in onze provincie. Het blijft hangen op algemeenheden en "vaagheden" en tegenstrijdigheden. Weinig uitspaken over wat onze opgave nu echt is en hoe we hier naartoe werken. We lijken ons te houden aan bestaande regels en afspraken, wetende dat die de afgelopen jaren weinig hebben bijgedragen aan echt natuurherstel. Daarnaast missen we ook de relatie met de omgevingsverordening. Wij maken ons zorgen of de Provincie

Limburg wel serieus werk wil maken van onze natuuropgave. Opvallend hierbij is dat juist de slechte staat van de natuur (én ons water) belangrijke redenen zijn waarom "Nederland op slot zit". Wij verzoeken de provincie om met een heldere ambitie en koers voor natuurherstel te komen waarmee Limburg van het slot wordt gehaald.

- Als u echt integraal aan de aanpak van alle opgaven wilt werken dan zou de groenblauwe landbouwzone een andere naamgeving hebben en zou deze niet overwegend landbouwgebied zijn. De opgave en ambitie zouden dan afgestemd moeten zijn op de bredere opgaves zoals die in de POVI staan vermeld. U kunt dan niet meer spreken van een overwegend landbouwgebied maar veel meer naar een mix van landbouw en natuur- & landschapsontwikkeling waar de gebied specifieke opgaves centraal staan. Wij verzoeken u dit aan te passen.
- Wat wordt verstaan onder Regionaal Landschap? Wij verzoeken u om dit nader te beschrijven.
- Bij de algemene opgave wordt een opsomming gegeven die deels overlappend is, uitputtend lijkt te zijn maar dat niet is. Belangrijke factoren als stikstofdepositie en waterkwantiteit/-kwaliteit worden benoemd, maar er ontbreken ook een aantal drukfactoren zoals geluid, licht, verontreiniging en recreatieve druk. Wij verzoeken u deze toe te voegen.
- Op de kaart is te zien dat er een "overgangsgebied rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden" is geïntroduceerd (zie ook § 5.6.2). Onduidelijk is welke parameters hieraan ten grondslag liggen. Op sommige plekken is te zien dat er voor een x-aantal meters is gekozen. Op andere plekken is weer sprake van een heel gebied dat eronder valt. Verder toont de Groenblauwe Landbouwzone en het Overgangsgebied rondom kwetsbare Natura 2000-gebieden wel heel veel overeenkomsten. Het overgangsgebied maakt deel uit van de Groenblauwe landbouwzone. Wij verzoeken u om hier duidelijkheid over te geven.

H6 – Water

- Algemene opmerking: de leesbaarheid en de integrale afstemming kan beter. Je leest goed terug dat de tekst door verschillende auteurs is samengesteld. Ook ontbreekt de bronvermelding. Wij verzoeken u dit te verbeteren en aan te vullen.
- De provincie is voornemens om de grondwaterstanden met 10 tot 50 cm te verhogen. Grondwaterstanden zijn geen vaste waarde maar een trend. Het verhogen van de bovenzijde van deze trend is in veel stedelijke gebieden niet wenselijk met het oog op grondwateroverlast. Heeft de provincie de consequenties van de voorgenomen verhoging voor grondwateroverlast in beeld gebracht? Zo ja, wat zijn de consequenties?
- Door het meer vasthouden en minder onttrekken van water, vergroten we de waterbeschikbaarheid in Limburg. In hoeverre wordt ook ingezet op het hergebruik van water?
- Wij vragen u om in deze POVI aan te geven wat uw ambitie en opgave zijn om te voldoen aan de KRW en voor bescherming van onze grondwaterbeschermingsgebieden.
- Wij onderschrijven de noodzaak voor meer bescherming van onze drinkwaterbronnen. Uit eerdere modellen hebben we gezien dat vergroting van de zone naar een 200 jaar beschermingsgebied enorm veel impact op de omvang van het beschermingsgebied en de daarvoor geldende restricties heeft. We gaan hierover graag het gesprek met de Provincie aan.
- De verwijzing naar de stresstestkaarten komt uit bij de klimaateffectatlas. Wij geven er de voorkeur aan om te verwijzen naar de stresstest van Waterpanel Noord (wordt dit jaar nog geactualiseerd).
- Binnen de landbouw zien we de afgelopen jaren een toename van intensieve teelten die voorwaarden stellen aan het (grond)waterpeil. Daarnaast zien we een toename in teelt ondersteunende voorzieningen waarbij in sommige gevallen grote oppervlakten worden afgedekt van de bodem (zogenaamde containervelden). U stelt echter dat u grootschalig afdekken van de bodem wilt voorkomen. Het is in deze POVI niet duidelijk hoe u deze ontwikkelingen ziet in het licht van "water in het landelijk gebied". Wij vragen u om in deze POVI daar meer aandacht en richting aan te geven.

H7 – Bodem & Ondergrond

- Het provinciaal belang m.b.t. bodemkwaliteit (7.2), ecosysteemdiensten (7.3) en 3D-ordering (7.4) is niet uitgewerkt. Waar verschilt het provinciaal belang voor bodem en ondergrond, van het gemeentelijk belang? In de Omgevingswet, door u bevestigd in het provinciaal art. 217a-onderzoek, worden gemeenten beschouwd als primaire overheid, vooral vanwege het feit dat zij dicht staan bij hun inwoners en bedrijven. Dit geldt voor alle onderdelen van het Omgevingsrecht, dus ook voor bodem en ondergrond. Geadviseerd wordt om het provinciaal belang uit te schrijven, bijvoorbeeld door taken, rollen en verantwoordelijkheden te benoemen (in relatie met die van gemeenten). Evenals het formuleren van 'criteria' die het provinciaal belang helpen duiden. Voorbeelden zijn: het hebben van bovenlokaal inzicht in bodemkwaliteiten, ecosysteemdiensten en 3D-ordering. Het organiseren van bijbehorende

bovenlokale monitoring, zodat data éénduidig wordt verzameld en geïnterpreteerd. Relaties leggen en benoemen tussen ondergrond en gebruiksfuncties, waarmee integrale belangafweging beter vormgegeven kan worden.

- In relatie tot grondstoffenwinning wordt alleen -passief- geconstateerd dat 'De vraag naar primaire bouwgrondstoffen zal in de toekomst naar verwachting veranderen als gevolg van de transitie naar een circulaire economie.' Onderdeel van een circulaire economie is het gebruik van circulaire grondstoffen: dat mag scherper gedefinieerd worden. En de vraag is hoe we die transitie naar het gebruik van circulaire grondstoffen gaan faciliteren om de traditionele winning (en/of vervangende import) te kunnen afbouwen. Komt nog bij dat circulaire bouwstoffen voor een deel ook niet-schone secundaire bouwstoffen (opgewerkte afvalstoffen) zijn: hoe gaan we daarmee om?
- 'De vraag naar primaire bouwgrondstoffen zal in de toekomst naar verwachting veranderen als gevolg van de transitie naar een circulaire economie.' Worden op voorhand geen uitsluitingsgebieden beschreven? Met andere woorden: kan het overal mits er een zo hoog mogelijke maatschappelijke meerwaarde wordt gerealiseerd? Wij verzoeken u om hier duidelijk over te zijn want dit moet je niet overal willen.

H8 – Gezonde en veilige leefomgeving

- Goed om de koppeling te maken met de Sociale agenda, gezondheid is in dit beleid vooral gerelateerd aan omgeving en veiligheid, maar raakt ook zeker aan onderwijs, armoede, bestaanszekerheid. Goed dat wordt benadrukt dat gebiedsgericht werken werkt en dat je ongelijk moet investeren om gelijke kansen te creëren en achterstanden in te lopen. Echter is dit voor colleges en raden niet altijd wenselijk. Hoe gaat de provincie daarbij ondersteunen/adviseren?
- De weging en bescherming van gezondheid t.o.v. andere factoren en belangen vraagt meer aandacht. Daarnaast wordt gezondheid te veel vertaald naar milieufactoren en heeft de inrichting van de fysieke leefomgeving veel grotere impact op gezondheid (breed) dan we denken en meenemen bij inrichtingsvraagstukken. Ons pleidooi is om dit breder te trekken naar Brede Welvaart en Positieve Gezondheid.
- Als een van de weinige provincies heeft de provincie Limburg al geruime tijd een Sociale Agenda en een Sociale Basisinfrastructuur. Vanuit dat perspectief missen we bij het thema gezondheid het belang van een leefomgeving die gezonde keuzes bevordert, ruimte geeft voor sport, recreatief bewegen maar ook lopen en fietsen als mobiliteitskeuzes bevordert. Daarnaast is het voor inwoners van belang om deel uit te kunnen maken van een Vitale Gemeenschap, waar inwoners elkaar kennen, omzien naar elkaar en zelf kunnen bijdragen aan het verbeteren van hun leefomgeving. Limburg heeft oog voor leefbaarheid."
- Wat mobiliteit betreft, ligt de nadruk op vervoer naar werk en school, terwijl sociaal verkeer onder druk staat door verdwijnende OV-verbindingen naar kleine kernen. Vrijwilligersinitiatieven zoals wensbussen ontstaan als alternatief. Doelgroepenvervoer biedt een oplossing voor ouderen en minder mobiele personen, maar roept vragen op over toegankelijkheid en geschiktheid van kleine busjes. Dit vraagt om een goed doordacht mobiliteitsnetwerk dat laagdrempelige toegang biedt aan iedereen. Wij verzoeken u hier ook aandacht voor te hebben.
- Milieuthema's zijn vooral sectoraal beschreven. In de uitvoeringspraktijk zijn deze thema's vaak tegelijkertijd relevant. Dat vraagt om deze thema's, ook in relevantie tot gezondheid, sociaal, veiligheid en leefbaarheid meer integraal te gaan benaderen. En na te denken hoe hierover integraal kan worden afgewogen? Hebben we daarvoor een gedeelde methode of proces?
- Er wordt gesproken over een dubbele grijze druk. De groene druk mist in dit stuk en juist de combinatie is een grote uitdaging voor Limburg. Wij verzoeken u dit toe te voegen.
- We missen aandacht voor impact van landbouw op de gezondheid. Er is wel aandacht voor geluid, geur, stikstof, gezondheid nabij geitenhouderijen. Maar hoe zit het met bestrijdingsmiddelengebruik, spuitzones en zoönosen? Zoals we dit nu lezen wordt het bij de gemeenten gelegd en lijkt het ons beter dat hier op provinciaal niveau afspraken over worden gemaakt. En hoe wordt gezondheid meegenomen bij afwegingen hieromtrent?
- Volgens de Omgevingswet is de gemeente de primaire overheid, gelet op de nabijheid van inwoners en bedrijven. Het provinciaal belang volgt dus op het gemeentelijk belang. Maak dit duidelijk door concreet taken, rollen en verantwoordelijkheden te formuleren, evenals criteria die relevant zijn: bovenlokaal inzicht in de milieuthema's, cumulatieve milieubelasting, bovenlokale monitoring, enz.
- Er mist een paragraaf over geluid bij omgevingsvergunningen (bij complexe bedrijven waar de provincie bevoegd gezag is). Wij verzoeken u om dit alsnog toe te voegen.

H9 - Energie

- De aanleg van ons energiesysteem vraagt om ruimte en is noodzakelijk voor relevante sectoren in Limburg. In de teksten wordt meermaals gesproken over energienet, dit is te smal. Er moet gesproken worden over ruimte voor het energiesysteem als geheel. Daarnaast missen wij de urgentie/stevigheid in de inleiding rondom dit thema vanwege de grote ruimtevraag die er voor energie ligt.
- We missen nog een onderdeel over regionale waterstofnetten en de samenhang met de aftakkingen. Ook in combinatie met lokale waterstof opwek/opslag als eventuele aanjager van het regionale netwerk (zowel in stedelijk als landelijk gebied).
- In paragraaf 9.4.2 wordt gesproken over zware mobiliteit en in paragraaf 9.5.7 over zwaar wegtransport. Graag eenduidige terminologie.
- De provincie heeft 3 kaarten onderscheiden, uitsluitingsgebieden, Zoekgebieden, niet uitgesloten gebieden. Zo te zien heeft de provincie de uitsluitingsgebieden gekopieerd vanuit NP RES en alleen de kaartlaag 150 meter windturbine gepakt (dit is een inschatting om dat het kaart materiaal niet geduid wordt). Maar ze sluiten daarmee ALLE turbines in die omgeving uit ongeacht de hoogte. Dat terwijl de afstandsnormen per hoogte van de windturbine verschillen. Het is heel onhandig aangezien daarmee kleinere windturbines, van 100 m, geblokkeerd worden. Graag zien wij de volledige kaarten terug.
- Kaarten sluiten niet aan bij nationale dataset NP RES en bevatten niet de relevante vastgestelde gemeentelijke kaders. Daarmee zit de kaart dus vol met foute aannames. Betrek gemeenten bij het vaststellen van zoekgebieden voor zowel wind als zon.
- De zoekgebieden windenergie overlappen deels met natuurgebieden. Dit moet nog eens goed bekeken worden. Is met de aanvliegroute van Kleine Brogel rekening gehouden? Kleuren t.a.v. windturbines in legenda zijn niet te onderscheiden, graag aanpassen.
- In tekst staat dat *'bij de situering van nieuwe windturbines rekening wordt gehouden met ons landschap, onze natuurgebieden, en de geldende normeringen'*. Dit blijkt echter niet uit het kaartmateriaal. Zie ook eerdere opmerkingen. Ook zijn de nieuwe normeringen voor wind niet meegenomen.
- Het is onduidelijk wat wordt bedoeld met maximaal twee energiedragers per gebied. Wat wordt met gebied bedoeld? Is het provinciaal wenselijk of juridisch haalbaar om een maximum op te leggen? Wat als een gebied meerdere geschikte bronnen heeft? Wij verzoeken u dit te verduidelijken en nader te onderbouwen.
- Focus ligt op verzwaring energie-infrastructuur. Gemeenten kijken juist bij (nieuwe) gebiedsontwikkelingen ook naar netbewust ontwerpen en bouwen. Wij verwachten dat daar de provincie met ons meedenkt en werkt.
- Provincie spreekt net als Rijk de voorkeur uit voor warmtenetten, mede met het oog op de maatschappelijke kosten en baten. Echter, een warmtenet is gelet op een rechtvaardige energietransitie niet in het belang van iedere inwoner. Maatschappelijke kosten v.s. individuele kosten. In onze gemeente is het maar de vraag of dit realistisch en haalbaar is. Wij verzoeken de provincie om hier breder te kijken dan alleen warmtenetten.
- Het beoordelingskader voor de situering van systeembatterijen lijkt ontwerpen te zijn voor standalone batterijprojecten. Graag zien we ook dat wordt ingegaan op de bredere toepassing van batterijen.
- M.b.t. Energiegemeenschappen. We consulteren vooraf de RES-regio's over deze uitwerking, wijzigen in vooraf actief betrekken. Dit komt meermaals terug en graag overal aanpassen.
- Er was via de verordening voor Weert een uitzondering gemaakt voor zon op land nabij een windturbine aan de 1e Schoorbaan/Schoordijk. Aansluiting via cable-pooling. Blijft deze uitzondering van kracht?

H10 - Wonen

- Limburg wordt gezien als één. Enerzijds is dat goed. Anderzijds is niet te ontkennen dat Noord-, Midden- en Zuid-Limburg qua identiteit en woonmilieu van elkaar verschillen. Daar waar Noord- en Midden-Limburg een groeipotentie hebben qua huishoudens, speelt in Zuid-Limburg vooral een herstructureringsopgave. Dit vraagt om een gedifferentieerde aanpak die aansluit bij de behoefte. Onduidelijk is van welke behoefte c.q. welke onderzoeken de provincie uitgaat (lokaal, regionaal of provinciaal?) en of daarin de behoefte vanuit de regio's Eindhoven en Arnhem/Nijmegen wordt meegenomen? Wij verzoeken de provincie hier een uitspraak over te doen.
- Er wordt gesproken over evenwichtige verdeling van woningen, maar de term fairshare is niet opgenomen. Neem een verwijzing op naar de, in voorbereiding zijnde, Wet Versterking Regie Volkshuisvesting (WVRV) waarin 'fairshare' wel een plek krijgt. Een evenwichtige verdeling krijg je alleen door ook rekening te houden met de bestaande woningvoorraad en leefbaarheid.

- De omschrijving van het begrip 'wonen' gaat voorbij aan de logies-functie van arbeidsmigratie. Volgens de POVI gaat 'wonen' ook uit van tijdelijke locaties, waarmee shortstay-locaties ook beschouwd worden als 'wonen'. Dit conflicteert met lokaal beleid van gemeenten in Noord- en Midden-Limburg. Huisvesting van deze groep mensen is een wezenlijk ander onderdeel; een groot deel van de mensen heeft nog niet de beslissing genomen om zich hier langdurig te vestigen. Short-stay huisvesting arbeidsmigranten is eigenlijk een economisch vraagstuk. Door de opgave om te komen tot 'waardige huisvesting' voor short-stay (wat uiteindelijk ons gezamenlijk doel is) op één hoop te schuiven met regulier wonen maakt dat deze opgave onuitvoerbaar wordt. Zowel de doelgroep, de tijdelijkheid van verblijf alsook de sociale verbondenheid aan de woonomgeving is niet overeenkomstig een reguliere woonomgeving. Nu worden wijken die het sociaal-maatschappelijk al zwaar hebben nog eens extra belast met dit type van short-stay verblijvers. Ook drijft het woningprijzen op voor starters op de woningmarkt. We vragen de provincie om mee te denken bij tijdelijke huisvestingsinitiatieven voor arbeidsmigranten in plaats van extra hindernissen op te werpen. Vanuit ruimtelijk perspectief is de tijdelijke huisvesting van arbeidsmigranten niet gelijk aan regulier wonen. Dit blijkt ook uit het beleid van de regiogemeenten waarin opgenomen is dat tijdelijke huisvesting van arbeidsmigranten in de kern of in de wijken niet wenselijk is.
- Welke rol neemt de provincie in uitdagingen op het gebied van wonen en belemmeringen die daarbij spelen. Denk aan stikstof, spuitzones, beschikbaarheid energie, drinkwater enz.?
- Bij het thema wonen wordt het 'circulair bouwen' (ondanks de verwijzing in § 12.2 – Circulaire economie) niet nader uitgewerkt. In het Nationaal Programma Circulaire Economie (NPCE) wordt juist de bouw- en sloopsector aangemerkt als 'high potential'. De doelen uit NPCE (gescheiden materiaalstromen bij sloop, het stimuleren van biobased en secundair materiaalgebruik, en circulaire woningbouw in brede zin) zien we niet terug in de ontwerp-POVI. Dit is een gemiste kans, zeker gezien de grote bouwopgave waar Limburg voor staat én het feit dat veel bouw- en sloopbedrijven in de regio al initiatieven nemen op dit vlak.
- Als definitie staat: Woningen die voldoen aan de landelijke definitie van betaalbare huur- en koopwoningen. Per gemeente of regio kan dit afwijken. Om discussie te voorkomen, verwijzen naar de bron of maximale prijsgrenzen benoemen.
- Ten aanzien van internationale werknemers opnemen dat gemeente/regio waar werkgelegenheid wordt toegevoegd ook de huisvesting wordt geregeld.
- Toelichting planvoorraad gaat nu alleen over hard en zacht. Ons advies is om aan te sluiten bij definities landelijke dataset.
- In de paragraaf 'de woningbouw op de juiste plek' staat de omschrijving 'uitleglocaties' te vaag omschreven en dit gaat op deze manier tot discussie leiden. Dit leidt tot willekeur. Graag beter beschrijven. Paragraaf 10.5.2. Weert heeft eigen VAB-beleid als onderdeel van de Omgevingsvisie Weert/Compensatieregeling kwaliteitsverbetering, waarbij Weert de mogelijkheid voor wonen heeft beperkt tot het kernrandgebied. Aanvullend provinciaal beleid is ons inziens overbodig. Beschrijf in het hoofdstuk wonen dat er ruimte nodig is voor de energietransitie (uitbreiding trafo's, buurtbatterijen etc.) Netcongestie blijft. Het moet niet alleen mogelijk zijn om woningen aan te sluiten op het elektriciteitsnet maar bijv. ook netbewust ontwerpen en bouwen bij nieuwe woningbouwontwikkelingen.

H11 - Land- en tuinbouw

- Algemene opmerking: POVI is erg 'hoog over'. Bij individuele verzoeken die geregeld moeten worden met een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (Bopa) is heel concreet aangegeven wat het provinciaal belang is en is advies en instemming van Gedeputeerde Staten vereist (besluit 13 december 2023). Bij bijv. toevoeging van vestigingsmogelijkheden voor voorzieningen voor vrijetijdseconomie (hoe kleinschalig ook, bijv. b & b) moet de provincie instemming verlenen en wordt erg moeilijk gedaan c.q. buitenproportionele eisen gesteld. Graag meer inzicht verlenen wanneer sprake is van een provinciaal belang bij initiatieven en wat de reikwijdte is voor gemeenten om zelfstandig initiatieven te realiseren zonder hiervoor bij de provincie om advies en instemming te vragen. Om bij elk (kleinschalig) initiatief met de provincie het gesprek te voeren lijkt niet echt werkbaar.
- Het is niet duidelijk welke (bestaande) functies binnen de specifiek benoemde gebieden mogelijk zijn (zoals recreatie: nu ligt bijvoorbeeld het vakantiepark Vosseven in primair landbouwgebied en het vakantiepark Weerterbergen gedeeltelijk in de Groenblauwe zone)
- Wij constateren dat Provinciaal belang is: een gunstig ondernemersklimaat voor de agrofoodsector en een betekenisvolle transitie in de agrofoodsector (overgang naar een meer duurzame circulaire, vraaggerichte productie, die in balans is met en bijdraagt aan een goede duurzame leefomgeving. Er is dus geen provinciaal belang bij de niet agrofoodsector (bloembollensector, paardenhouderij, schapenhouderij, graszodenteelt, boomteelt), etc.?

Wanneer is de balans bereikt van een duurzame leefomgeving? Is het provinciaal belang ook niet dat de natuur herstelt, de biodiversiteit gaat toenemen (in ieder geval niet verder afnemen), de waterkwaliteit verbetert, etc. etc.

Met andere woorden: leunt het provinciaal belang niet te eenzijdig op de agrofoodsector waardoor andere thema's minder belangrijk zijn of worden gemaakt?

- Nieuwvestiging van niet-agrarische functies (natuur, wonen, vrijetijdseconomie, bedrijven) kunnen alleen als de waarde van voedselproductie en de landbouwkundige waarde is afgewogen ten opzichte van de gewenste nieuwe niet-agrarische functie. Zienswijze: Welke toetsingscriteria gelden hiervoor? Dit is zo te vaag.
- Er wordt aangegeven dat eerst wordt gestreefd naar invulling van bestaande agrarische bebouwing en bouwvlakken, betekent dit in het verlengde hiervan dat onbenutte bouwvlakken dienen te worden geschrapt? Hoe zit het met latente ruimte in milieuvergunningen?
- "Uitbreiding van al bestaande niet-agrarische functies in het primaire landbouwgebied kan alleen als de waarde van voedselproductie en de landbouwkundige waarde is afgewogen ten opzichte van de gewenste uitbreiding van de niet-agrarische functie." Welke toetsingscriteria gelden hiervoor? Dit is zo te vaag.
- Hoe gaat de provincie om met natuurvergunningen van plannen die niet gerealiseerd worden?
- "Agrofoodsector" impliceert hier enkel de hoogproductieve vorm van land- en tuinbouw. Dit impliceert dat er geen ruimte voor extensieve vormen van land- en tuinbouw (korte keten, regionale voedselsystemen, niche enz.) en het inmiddels brede palet aan diverse vormen van verbrede landbouw zoals zorgboerderijen, agrarische kinderdagverblijven, kamperen bij de boer enz. Juiste in deze vormen zit de verbindende schakel tussen stad- en platteland. Gemeenten hebben in de afgelopen decennia bewezen hier "gebiedsgericht" de juiste balans in te kunnen vinden. Het verzoek is om ook ruimte te bieden aan extensieve vormen van land- en tuinbouw en hier meer duidelijkheid over te geven.
- In het verwevingsgebied stimuleren we dat de vrijkomende agrarische bebouwing zoveel mogelijk wordt hergebruikt door emissiearme land- en tuinbouw. In deze gebieden kan overigens in vrijkomende agrarische bebouwing, mits onderbouwd en thematisch wenselijk, mogelijk meer ruimte geboden worden voor passende niet-agrarische herbestemmingen. Wat zijn volgens de provincie passende "niet-agrarische herbestemmingen"? Waaraan wordt hierbij gedacht? Hoe verhoudt zich dit tot de brief van de provincie d.d. 9 juli 2024 Mogelijkheden herbestemming na beëindiging veehouderij DOC-00672890? ("Samengevat komt het vigerende Limburgse omgevingsbeleid erop neer dat bij functiewijziging van landbouwgrond en bouw kavels vooral nieuwe vormen van landbouw of natuur kansrijk zijn en nieuwe rode functies als wonen, bedrijven en vrijetijdseconomie nagenoeg uitgesloten zijn").
- "Bij nieuwe ruimtelijke plannen en ontwikkelingen verwachten wij dat agrariërs een bedrijfsontwikkelingsplan opstellen". Geldt hier een format voor, wat zijn de criteria, volwaardigheid e.d., gemeente heeft geen inzicht in financiën? Is het reëel om voor elke ontwikkeling een bedrijfsontwikkelingsplan op te laten stellen?
- In de afgelopen jaren heeft Provincie hier op haar thema's als natuur- en stikstof bewust geen actieve procesrol gehanteerd. Op welke wijze gaat provincie dit stimuleren en faciliteren?
- In dit ontwerp wordt nergens gerept over innovatieve vormen van landbouw zoals vertical farming. Ziet de provincie kansen voor deze vorm van landbouw en zo ja in welke gebieden? Door het uitblijven van heldere provinciale beleidsuitgangspunten over vertical farming worden gemeenten inmiddels geconfronteerd met diverse verschijningsvormen in het landelijk gebied in het verlengde van glastuinbouwbedrijven. Wij verzoeken de provincie om hier heldere beleidskaders voor te formuleren.
- Hier wordt gesproken over een veehouderij met meer dan: 10 stuks rundvee, 15 varkens, 350 kippen en 25 overige landbouwdieren. Een veehouderij met minder dieren dan genoemd werd door de provincie eerder als een kleinschalige veehouderij benoemd. Is deze term komen te vervallen? Het is gewenst om het begrip kleinschalige veehouderij in de POVI te handhaven en op te nemen. Zodat dit alleen is toegestaan op een agrarische bedrijfslocatie vanuit planologisch oogpunt (als er sprake is van (in omvang) bedrijfsmatig houden van dieren).
- Nieuwvestiging van een agrarisch bouwvlak in het verwevingsgebied is uitgesloten. Dus nieuwvestiging van een vorm van stadslandbouw in het verwevingsgebied is niet mogelijk? Het verzoek is om hier meer duidelijkheid over te geven.
- Omdat het begrip 'intensieve veehouderij' hiermee losgelaten wordt, zou een IV-bedrijf zich kunnen gaan vestigen op een plek waar dat eerder niet mogelijk was (agrarische bouwvlak waar geen aanduiding IV op zit). Het is onduidelijk of de gevolgen daarvan onderzocht zijn c.q. wat de reden is om het begrip IV niet meer te hanteren (dit zou namelijk ook nog kunnen naast het nieuwe begrip 'veehouderij met milieubelastende activiteit'). Dit zou ook gevolgen kunnen hebben voor § 11.2.1.3.

- Algemene opmerking: een veehouderij die niet onder het Bal valt is géén veehouderij zonder milieubelastende activiteit (mba), maar een veehouderij waar de rijksregels uit het Bal niet voor gelden. De omgevingswet definieert een milieubelastende activiteit als 'een activiteit die nadelige gevolgen voor het milieu kan veroorzaken, niet zijnde een lozingsactiviteit op een oppervlaktewaterlichaam of een lozingsactiviteit op een zuiveringstechnisch werk of een wateronttrekkingsactiviteit'. Een veehouderij zonder een mba bestaat dus niet. Bij de definitie van veehouderij zou dus moeten staan: "een veehouderij met een mba in de zin van het Bal" en "een veehouderij zonder mba in de zin van het Bal". Zie ook: <https://iplo.nl/regelgeving/regels-voor-activiteiten/toelichting-milieubelastende-activiteiten/milieubelastende-activiteit/>.
- Bij de zin "De milieubelastende activiteit 'dierenverblijf' mag per 1 januari 2030 geen grotere ammoniakemissie per dier toestaan dan de maximaal toegestane emissie die is opgenomen in de omgevingsverordening" ook aangeven dat hier bij onbillijkheid van overwegende aard van kan worden afgeweken nu dit is opgenomen in de huidige omgevingsverordening.
- Een nieuwvestiging dient te voldoen aan alle wettelijke eisen en mag ruimtelijk en milieutechnisch niet tot knelpunten leiden. Tevens dient er een koppeling gemaakt te worden met de beëindigen van een andere veehouderij elders. Is dit laatste een harde voorwaarde en dient hier in alle gevallen aan voldaan te worden?
- Paragraaf 11.2.5 Niet duidelijk is wat het provinciaal beleid voor voormalige agrarische bedrijfswoningen is. Dit zijn bestaande woningen waarvoor in het (tijdelijk deel van het omgevingsplan) een wijzigingsbevoegdheid naar 'Wonen' is opgenomen. Dit zijn onder de Omgevingswet Opa's (Omgevingsplanactiviteiten, reguliere vergunningen dus). Weert gaat er van uit dat dit onverkort van kracht blijft. Het is wenselijk specifiek voor voormalige agrarische bedrijfswoningen beleidstekst te formuleren in de POVI, dit ontbreekt nu. Wanneer er geen nieuwe passende herbestemming gevonden wordt, zetten we alleen in op sloop. Heeft de provincie Limburg hiervoor een sloopfonds, waaruit sloop gefinancierd kan worden?
- Om die reden staan we in VAB's in beginsel geen nieuwe niet-agrarische functies toe en in het geval van bedrijfsbeëindiging worden bedrijfswoningen niet omgezet naar burgerwoning. U stelt dat er onderzocht wordt deze woningen onder de plattelandswoningen of voormalige bedrijfswoningen kunnen vallen. Dit is echter strijdig met de Wet op de plattelandswoningen. Bij een gestopt agrarisch bedrijf kan woning nooit een plattelandswoning worden op basis van uitspraken van de RvS.
- Graag aangeven dat gebiedsgericht maatwerk mogelijk is om zo toekomstperspectief te bieden aan LBV-deelnemers (of andere stoppers). Verder willen we meegeven dat we het wenselijk vinden om de woningen onder plattelandswoningen of voormalige bedrijfswoningen te laten vallen.
- Wat betreft solitaire grootschalige verwaarding van mest en agrarische reststromen kiezen we voor vestiging op of direct nabij een Bedrijventerreinen waar bedrijven met veel milieu-/gebruiksruimte (de vroegere hogere milieucategorieën, HMC) zijn toegestaan. Op deze locaties worden mest en andere reststromen van derden verwaardigd en ligt de focus op grootschaligheid. Vanaf welke omvang is sprake van grootschaligheid? En is er überhaupt ruimte op bedrijventerreinen om dergelijke activiteiten te huisvesten.

H12 – Economie en werklocaties

- We hadden verwacht iets te lezen over het grotere economische ecosysteem waar we onderdeel van uitmaken. Wat is de betekenis van de grote economische motoren buiten onze regio op onze toekomst? Uiteraard gaat het dan over Brainport, maar net zo over het nabije industriecluster in Duitsland. En de "blue banana" waar we onderdeel van zijn. Wat is ons perspectief in deze grotere ontwikkeling? En wat is daarvan de ruimtelijke impact? De enorme ontwikkeling van Brainport, maar ook de woningbouwontwikkeling rond de IC-stations in Limburg leidt ertoe dat veel bedrijvigheid onze kant, c.q. naar buiten de steden/IC-locaties wordt gedrukt. Hoe groot is die opgave? Wat willen we opvangen/wat niet?
- Er wordt gesteld dat binnen Limburg tot 2030 voldoende ruimte is voor het vestigen en uitbreiden van bedrijven. Wij willen benadrukken dat dit in Weert absoluut niet het geval is en dat er nu al geen ruimte meer is. Dit hebben we samen met de gemeente Nederweert ook onderbouwd. Wij vragen medewerking van de provincie om te werken aan de aanleg van nieuwe bedrijventerreinen om de groei en druk van eigen bedrijven en bedrijven in omliggende regio's op te vangen.
- Er wordt gesteld dat er nog het nodige te winnen valt ten aanzien van een efficiënter ruimtegebruik van bedrijventerreinen. In Weert is dat onderzocht en we moeten constateren dat de winst minder groot is dan gedacht en dat voor ons uitbreiding toch noodzakelijk is.
- Hoewel in de POVI wordt onderkend dat de transitie naar een circulaire economie vraagt om een bovenregionale en grensoverschrijdende aanpak, ontbreekt in de uitwerking een integrale

visie en rolopvatting van de provincie binnen dit speelveld. In de regio zijn diverse waardevolle initiatieven ontstaan vanuit gemeenten, ondernemers en kennisinstellingen, zoals de samenwerking binnen de Afval Samenwerking Limburg (ASL), de Intergemeentelijke Samenwerking met Universiteit Maastricht en de ontwikkeling van- en verkenning naar circulaire ambachtscentra en -hubs. Deze initiatieven dragen direct bij aan de circulaire economie, maar worden in de POVI nauwelijks genoemd of ondersteund.

De huidige focus van de provincie op grootschalige innovatiecampussen zoals Chemelot, de Brightlands Campussen en de mogelijke komst van de Einstein Telescoop is begrijpelijk, maar biedt geen vervanging voor een breed gedragen en samenhangende aanpak op regionaal niveau. Hiermee dreigt de provincie haar verbindende en faciliterende rol richting decentrale overheden, maatschappelijke initiatieven en het mkb onvoldoende in te vullen.

Wij adviseren dan ook om in de definitieve POVI sterker in te zetten op:

- Het expliciet erkennen en ondersteunen van bestaande regionale circulaire initiatieven.
- Een faciliterende rol voor de provincie in het versterken van samenwerkingen tussen gemeenten, onderwijsinstellingen en ondernemers.
- Het ontwikkelen van een integrale, provincie brede visie op de circulaire economie, waarin zowel top-down als bottom-up initiatieven samenkomen.
- In paragraaf 12.4.4.3.4 wordt ingegaan op energiegebruik in relatie tot bedrijventerreinen. In bredere zin geldt echter dat de verschillende duurzaamheidsopgaven – zoals de energietransitie, de circulaire transitie en klimaatadaptatie – nu grotendeels als afzonderlijke thema's worden behandeld in de POVI. Dit terwijl juist een integrale benadering essentieel is om doelconflicten te voorkomen en synergie te benutten.
Wij adviseren om in het definitieve document meer aandacht te besteden aan:
 - Het integreren van duurzaamheidsopgaven op beleids- en uitvoeringsniveau.
 - Het ontwikkelen van integrale gebiedsgerichte aanpakken, met name op bedrijventerreinen, waar energie, circulariteit en klimaatopgaven elkaar raken.
 - Het expliciet benoemen van mogelijke spanningen én oplossingsrichtingen bij gecombineerde transities.
- Focus ligt weer te sterk op Chemelot, Brightlands en Einstein telescoop; hoe vindt de connectie/kennisvalorisatie naar de regio plaats? De aanwezigheid en kwaliteit van het MKB, m.n. maakindustrie wordt niet genoemd. Deze is bovendien van belang voor het functioneren van de Brightlands zelf. Teleurstellend is de traditionele blik naar binnen toe. De sterk voelbare invloed van de naastgelegen Metropoolregio Eindhoven wordt nergens genoemd! Wel wordt de Euregio aangehaald, echter alleen als dit uitkomt: voor de Einstein Telescope. Wij verzoeken om dit breder te bekijken en ook naar buiten gericht.
- De lijst met bedrijventerreinen van provinciaal belang is zeer omvangrijk. Onduidelijk in welke mate de belangen tussen provincie en individuele gemeenten zijn geborgd, bijvoorbeeld op aspecten zoals regionale meerwaarde, governance, POL-uitwerking en bedrijventerreinen. Wij verzoeken u om dit nader te duiden.
- Onduidelijk is hoe er wordt omgegaan met de beoogde regionale taakstellingen, meer specifiek over de exacte locatie, strijdigheid van functies, fysieke mogelijkheden en fysieke belemmeringen, aard van bedrijvigheid, arbeidsmarkt, natte kavels, uitbreidingsbehoefte, circulaire ambities te faciliteren. Wij verzoeken u dit nader te duiden.
- Economie en werklocaties is te eenzijdig (wat voor type economie willen we zijn?), integrale afstemming mist, bijvoorbeeld internationale werknemers, VAB's, glastuinbouw, vrijetijdseconomie, energie, netcongestie, relatie Brainport Eindhoven (druk op de regio, wederkerigheid, complementariteit, overlooptgebied e.d.).
- Het niet toestaan van huisvesting internationale werknemers (logies, tijdelijk, volwaardig wonen) op bedrijventerreinen/werklocaties/buitengebied past niet bij taakstellingen en maatschappelijke behoefte.

H13 - Vrijetijdseconomie

- Tekst voor het onderdeel Vrijetijdseconomie heeft meer weg van een gedetailleerd toetsings- en spelregelkader voor ruimtelijke initiatieven dan van een strategische ruimtelijke toekomstvisie. Wij verzoeken u dit hoofdstuk in lijn te brengen met de andere hoofdstukken en deze naar visie niveau te tillen.
- Vrijetijdseconomie is meer dan alleen een marktanalyse. Het gaat ook om een integrale benadering naar de draagkracht van een gebied, verdeling schaarse ruimte en gebiedskwaliteiten. Wij verzoeken u gebruik te maken van de analyse en het ontwikkelperspectief uit ZON2050 De Peel, de Ontwerpende Onderzoeken en het Panorama Maasvallei. Onze gezamenlijke ambitie is dat er in Limburg een goede toeristisch-recreatieve structuur aanwezig is met vitale verblijfs- en dagrecreatiebedrijven en voldoende routestructuren van goede kwaliteit.

- De problematiek binnen de verblijfsrecreatie in Zuid-Limburg is niet representatief voor Midden-Limburg. In Midden-Limburg zijn grootschalige misstanden, zoals permanente bewoning of grootschalige kwaliteitsachterstand, niet of nauwelijks aan de orde. Waar zich knelpunten voordoen, is sprake van proactief regionaal beleid, gericht op monitoring, handhaving en duurzame kwaliteit. Midden-Limburg verdient daarom een eigen benadering. Overlast elders mag geen reden zijn voor generieke beperkingen die de economische en toeristische vitaliteit van Midden-Limburg onnodig afremmen.
- Niet alleen aantrekkelijke steden zijn van belang voor vrijetijdseconomie, ook een aantrekkelijk landschap (natuur, cultuurhistorie, etc.). En juist de kwaliteit van natuur en landschap is een rol en bevoegdheid van de provincie: leg op z'n minst die relatie!
- De gemeente is volgens de Omgevingswet het bevoegd gezag voor initiatieven voor vrijetijdseconomie. Voor het beoordelen van die initiatieven legt de gemeente in haar Omgevingsvisie haar visie op de bestaande en gewenste toeristisch-recreatieve structuur vast. Is het de rol/verantwoordelijkheid van de provincie om bedrijfsontwikkelingsplannen, marktonderbouwingen e.d. te vragen? De provincie moet niet op de stoel van de gemeente gaan zitten. Ons inziens gaat de provincie hier veel te ver.
- Volgens deze versie van de POVI zijn er in primair landbouwgebied helemaal géén nieuwe toeristische initiatieven mogelijk. Daarmee wordt de transitie van het landelijk gebied (stoppersregelingen) op slot gezet. Maatwerk moet altijd mogelijk blijven, waarbij we als gemeenten kritisch kijken naar het initiatief (aard en locatie) en rekening houden met dat er geen belemmeringen zijn voor de landbouw.
- Het schrappen van harde planvoorraad voor de vrijetijdseconomie waarvoor geen zicht is op realisatie, is een begrijpelijke beleidsmaatregel in het kader van doelmatig ruimtegebruik. Maar niet elk plan dat stagneert is automatisch kansloos. Sommige plannen hebben toekomstwaarde. Een dynamisch afwegingskader is nodig dat ruimte laat voor heroverweging en tijdelijke verlenging, zodat voldoende ontwikkelruimte beschikbaar blijft voor kansrijke initiatieven.
- Volgens deze versie van de POVI is er alleen nog ruimte voor unieke verblijfsrecreatie. De eis dat nieuwe verblijfsrecreatie 'uniek' moet zijn klinkt aantrekkelijk vanuit een kwaliteitsstreven, maar werkt in de praktijk vaak remmend, uitsluitend en economisch verstikkend. Zeker als 'uniek' niet duidelijk wordt gedefinieerd, ontstaat er ruimte voor willekeur én eenzijdige marktwerking. De kracht van Limburg zit juist in de diversiteit van het aanbod: van eenvoud tot luxe, van rust tot beleving. Beleid zou ruimte moeten bieden voor verschillende segmenten en prijsklassen, passend bij de lokale context én de toeristische vraag.
- Als alleen Roermond zich de komende jaren mag ontwikkelen tot meerdaagse bezoekersstad, dan is het logisch dat ook de capaciteit en diversiteit van het verblijfsaanbod mee moeten groeien. Maar als nieuwe verblijfsrecreatie niet is toegestaan vanwege het risico op *verdringing*, ontstaat er een knelpunt in het ruimtelijk en toeristisch beleid. Deze mismatch kan leiden tot druk op bestaande accommodaties (verzadiging, prijsopdrijving), misgelopen economische kansen (voor ondernemers én stad), een verschuiving van overnachtingen naar omliggende regio's buiten de Provincie.
- De vrees van de Provincie voor verdringing is vaak op beschermingsdenken, terwijl de markt zich aanpast op veranderende behoeften, zelf corrigeert bij overaanbod (bv. via prijs- of kwaliteitsdifferentiatie), juist baat heeft bij gezonde concurrentie en innovatie. Het uitsluiten van nieuwe initiatieven om bestaande te beschermen, leidt op termijn tot stilstand, veroudering en verlies van toeristische aantrekkelijkheid.

H14 – Mobiliteit

- Het betreft vooral een opsomming van bestaande/lopende activiteiten die al lang bij de Provincie op de agenda staan waardoor er weinig ambitie uit gaat van deze POVI. Ook bij dit thema is geen gebruik gemaakt van de analyse en ontwikkelperspectieven uit de Ontwerpende Onderzoeken. Wij verzoeken u deze alsnog mee te nemen.
- We onderstrepen het belang van toegankelijke mobiliteit voor alle inwoners, maar vraagt aandacht voor de specifieke bereikbaarheidsproblemen van grensregio's zoals Weert, waar (boven)regionale verbindingen ontbreken of onder druk staan. Zie ook de Mobiliteitsagenda A2-Zuid, waarin Weert expliciet is opgenomen als knooppunt voor grensoverschrijdende OV- en fietscorridors.
- De ambitie van een ademende concessie onderschrijven wij, maar Weert verzoekt om expliciete opname van de internationale potentie van de spoorlijn Weert-Hamont-Antwerpen. Deze verbinding biedt substantiële meerwaarde voor de regio en sluit aan op de ambities van zowel de Omgevingsvisie Weert als de Deelregionale Mobiliteitsagenda A2-Zuid.
- We pleiten voor versnelling van de doorfietsroute Weert-Eindhoven (F2), inclusief hoogwaardige feeders naar dorpen als Stramproy, Altweerterheide en Tungalroy. Deze zijn

essentieel om de modal shift van auto naar fiets daadwerkelijk te realiseren. Zie Gebiedsvisie Keent & Moesel en Mobiliteitsplan Weert 2030.

- We vragen aandacht voor de multimodale potentie van de railverbinding naar Budel (spoorlijn Weert-Hamont). Deze ontbreekt in de opsomming, maar is relevant met het oog op de reactivering van het grensoverschrijdende personenvervoer. De spoorlijn biedt kansen voor duurzame mobiliteit, internationale bereikbaarheid en versterking van de regionale samenwerking tussen Nederland en België.
- We onderschrijven het streven naar een toekomstbestendige, toegankelijke en grenzeloze mobiliteit, en vraagt daarbij nadrukkelijk aandacht voor grensoverschrijdende verbindingen (zoals Weert-Hamont en aansluiting op Belgisch Limburg). Deze zijn van wezenlijk belang voor de Daily Urban System-relatie met Vlaanderen.
- We vragen aandacht voor laadinfra op bedrijventerreinen en in het buitengebied. Met name agrarische bedrijven en grootschalige logistieke locaties hebben specifieke laadbehoeften. Zie ook de Omgevingsvisie Weert paragraaf 4.4 en 5.3.
- De ambitie beperkt zich bij interpretatie van de schrijfwijze tot 'het in stand houden van' door middel van uitvoering van beheer, onderhoud en ROVL-werkzaamheden. Hierin mist de 'gezamenlijke opgave' en ambitie voor bijvoorbeeld fietsinfra/netwerk en de toekomstgerichte ambitie om fiets, veiligheid en gezondheid te stimuleren.
- We ondersteunen de constatering dat een goede bereikbaarheid van voorzieningen niet alleen leunt op autobereikbaarheid, maar dat daarvoor een transitie naar een publiek mobiliteitssysteem noodzakelijk is. Daarbij moet ook aandacht zijn voor die kernen/gebieden die (nu) niet goed zijn aangesloten op het OV.
- We steunen de ambitie voor duurzame en veilige bereikbaarheid. We vragen expliciet om structurele aandacht voor de bereikbaarheid van regionale werk- en zorglocaties per fiets en OV. Dit sluit aan bij de visie Weert 2040 en bij de doorfietsroute F2 en opwaardering station Weert als mobiliteitshub.
- We ondersteunen de samenwerking met Rijkswaterstaat en pleiten voor uitbreiding van het verkeersmanagement naar regionale knelpunten zoals de Ringbanen, met name rond de A2-afrit Nederweert en het ziekenhuis Sint Jans Gasthuis. Dat draagt bij aan bereikbaarheid en leefbaarheid.
- We pleiten voor prioritering van de reactivering van de spoorlijn Weert-Hamont-Antwerpen, inclusief aanpassing van station Weert. Dit project is van groot strategisch belang en breed gedragen in het grensgebied.
- We vragen om structurele inzet op A2 Weert-Eindhoven, ook in relatie tot woningbouwontwikkeling in de regio. In het bijzonder wordt gepleit voor snelle uitvoering van OV/fietsmaatregelen, zoals opgenomen in het MIRT-traject.
- We lezen niets terug over de slechte bereikbaarheid met de Brainport regio en dan met name met de campussen. We lezen niets terug over een visie met mogelijke oplossingen, zoals bijvoorbeeld de bus rapid transit. Hoe kijkt de provincie daar tegenaan?
- Bij het verbeteren van de spoorinfra met het buitenland is het borgen van een goede leefbaarheid langs het spoor en de emplacementen in de (binnen)steden (geluid, trillingen en externe veiligheid) randvoorwaardelijk. Ook de realisatie van een volwaardige Delta Rhine Corridor (DRC) kan hieraan een belangrijke bijdrage leveren. Verder is verdubbeling van de diverse enkelsporen op/nabij de grensovergangen een harde voorwaarde voor het realiseren van de internationale treinen.
- We hebben geen direct belang bij nieuwe luchtvaartontwikkeling, maar vraagt aandacht voor de impact van TUG-zones op rust en natuur in de grenszone (bijv. Laurabossen, Kempen~Broek).
- We vragen om expliciete ondersteuning voor kleinschalige hubs en ketenmobiliteit in regio's zonder grootstedelijke knooppunten. Zie Ontwikkelrichting Spoorzone Weert en Mobiliteitsplan Weert 2030.
- We vragen structurele cofinanciering voor doorontwikkeling stationsgebied Weert als regionale hub, inclusief deelmobiliteit. Zie Gebiedsvisie Spoorzone en A2-Zuid Agenda.
- We ondersteunen de inzet op SmartwayZ.NL, maar vragen aandacht voor implementatie van innovatieve mobiliteitsoplossingen in middelgrote steden, zoals verkeersmodellen op de Ringbanen.
- We pleiten voor structurele inzet op gedragsverandering m.b.t. fietsgebruik, OV en spitsmijden in relatie tot de A2 en stedelijke druk. Zie Gebiedsvisie Keent & Moesel en SmartwayZ.NL aanpak.

H15 – Cultuur en erfgoed

- Wij onderschrijven de cultuurhistorie als kernkwaliteit in het landschap. De historische gelaagdheid met zijn erfgoedensemble zijn belangrijk voor onze (Limburgse) identiteit. Wij

vragen u om een stevigere relatie te leggen tussen cultuurhistorie en ruimtelijke kwaliteit, Deze twee zijn onlosmakelijk aan elkaar verbonden (de redeneerlijn van herkomstwaarde naar toekomstwaarde). Spreek hiervoor een duidelijkere ambitie voor uit en stem deze af met de opgaves (doelen) van het primaire landbouwgebied, de groenblauwe landbouwzone en de Maasvallei.

- Als het gaat om de instandhouding van monumenten ligt wat ons betreft ligt de focus te zeer op de restauratie van monumenten, in plaats van onderhoud en het instandhouden van bestaande monumenten als zodanig. Onderhoud en instandhouding zijn immers een stap vóór restauratie. Tijdig herbestemmen kan daar een bijdrage in leveren.
- Wij pleiten ervoor om in § 15.1.6 (Hergebruik monumenten) naast de VAB's ook aandacht te schenken aan de herbestemming van (vaak monumentale) kerken die aan de eredienst worden onttrokken.
- De focus op watermolens lijkt willekeurig en arbitrair, de rol van sluizen, maalgebouwen en stuwen zijn net zo goed van belang bij onroerend erfgoed en wateroverlast/tekort. Voor Midden-Limburg zijn bijvoorbeeld boerenschansen (met omgrachting) van belang en de consolidatie in het landschap.
- Bij onderhoud, restauratie en verduurzaming van monumenten dient ERM-kwaliteitsstandaard niet alleen bij rijksmonumenten toegepast te worden, maar bij alle monumenten (ook gemeentelijke en provinciale monumenten).
- Herbestemming van monumenten zoals bijvoorbeeld kantoor, woningen of maatschappelijke functies moet mits binnen de kaders mogelijk zijn en ook worden gestimuleerd.
- De rol van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (de KNA) is de belangrijkste leidraad voor de Nederlandse archeologie hoe men om dient te gaan met archeologische waarden. Deze staat niet vermeld in de POVI.
- Een verwijzing maken naar het feit dat de omgeving van een monument beschermd is met ingang van de Omgevingswet (wordt door gemeentes opgenomen in het Omgevingsplan) bij verwijzing van erfgoedensemble.
- Hoe wil de provincie een evenwichtige spreiding van culturele voorzieningen borgen?
- Hoe ziet de Provincie de samenwerking met de regio betreffende de culturele infrastructuur Noord- en Midden-Limburg voor zich?

H16 – Verantwoording

Ten aanzien van de participatie (§ 16.3) constateert u dat “alle stakeholders op het juiste moment zijn meegenomen”. U stelt daarbij dat er bij de totstandkoming van de POVI-2021 al een uitgebreid participatieproces heeft plaatsgevonden en dat het nu alleen om een actualisatie van de POVI-2021 gaat. Sinds de vaststelling van de POVI-2021 is de wereld echter in hoog tempo veranderd. Technologische, economische en maatschappelijke ontwikkelingen volgen elkaar snel op en brengen nieuwe opgaven en uitdagingen met zich mee die ook een claim op de ruimte leggen en om een zorgvuldige en integrale afweging vragen. Door de tijdsdruk op het proces moeten we helaas constateren dat we als gemeenten wel zijn meegenomen, maar niet op het juiste moment. Zo hebben we in het voortraject gereageerd op 70%-versies van de meeste hoofdstukken, maar is tijdens de zienswijzeperiode niet duidelijk wat met deze opmerkingen is gedaan. Of hoe onze input is afgewogen ten opzichte van de opmerkingen vanuit andere stakeholders. Daar komt bij dat zelfs tijdens de zienswijzeperiode nog bijeenkomsten plaatsvinden om zaken aan te scherpen c.q. nader vorm te geven (bijvoorbeeld de begrenzing van verwevingsgebieden). Dit versterkt het beeld dat niet zorgvuldigheid, maar doorloopsnelheid bepalend is voor dit proces.

REACTIE 70%-VERSIE TEKSTEN

Voorafgaand aan de zienswijze-periode heeft u 70%-versies van teksten met ons gedeeld. Wij hebben samen met de andere gemeenten de regio onze opmerkingen en vragen op ambtelijk niveau met u gedeeld en de hoofdzaken daaruit besproken in het bestuurlijk gesprek medio april en het BOFLL medio mei. We zien dat in een (beperkt) aantal hoofdstukken/thema's deze opmerkingen/vragen zijn beantwoord, maar vaak zijn de 70%-teksten ongewijzigd in de ontwerp-POVI terechtgekomen. Wij verwachten derhalve nog een integrale terugkoppeling wat er is gedaan met de eerder gemaakte opmerkingen.

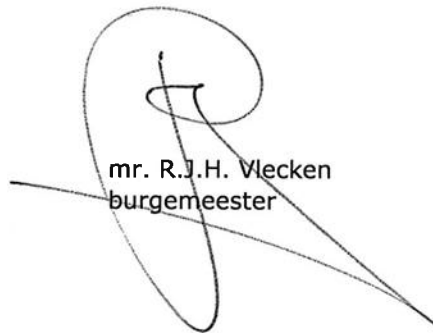
Afronding

Inwoners en bedrijven in heel Nederland, en dus ook in Limburg, snakken naar 'één overheid' die duidelijkheid en continuïteit biedt in beleid en uitvoering. Gemeenten in Noord- en Midden-Limburg willen dat graag samen met de provincie Limburg oppakken voor Limburg. Temporiseren van het proces, tijd nemen voor het goede gesprek is nodig om het beschadigde vertrouwen te herstellen.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders

A.M.A Vrijenhoek
gemeentesecretaris

mr. R.J.H. Vlecken
burgemeester